

РЕЦЕНЗИЯ

**от проф. дпн Румен Иванов Стаматов –
Варненски свободен университет „Черноризец Храбър”**

**на дисертационен труд за присъждане на образователната и научната степен
„доктор”**

**в област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки;
професионално направление 3.2. Психология**

докторска програма: Педагогическа и възрастова психология

автор: Зои Теодорос Диамантопулу

тема: „Емоционалност и ценности на учителя ”

1.Общо описание на представените материали

По избор от научното жури съм определен за негов член по процедурата за защита на дисертационен труд на тема „Емоционалност и ценности на учителя ” за придобиване на образователната и научна степен „доктор” в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология, докторска програма: Педагогическа и възрастова психология. Автор на дисертационния труд е Зои Теодорос Диамантопулу – докторант към катедра „ Психология ” към Югозападен университет „Неофит Рилски“. Представеният от Зои Теодорос Диамантопулу комплект материали е на електронен носител и е в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав на Юго-западния университет. Докторантката е приложила и съответните публикации.

2. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи.

Представеното дисертационно изследване е посветено емоционалността като персонален конструкт и ценностите на учителите. Изследването очертава поле, в което се преосмислят различните предизвикателства свързани с ценностите, емоционалността и благополучието. Резултатите от изследването са поставени и в контекста на съществуващите изследвания, което внася по-разностранно разглеждане на връзките между емоционалността и ценностите, които са концептуализирани чрез множество конструкти като свобода, възприемане на красивото, удовлетворение от работата и семейството, мъдростта, креативността, използване на собствения потенциал. Връзката емоционалност и ценности като персонални конструкти се разглежда и в

контекста на ефективното взаимодействие с учениците, което е свързано и с благополучието в училище.

3. Познание на проблема

Зои Диамантопулу се опитва обосновава да постигне целта на дисертационното изследване, както и преследваните задачи със съответните методи на теоретичното и емпиричното изследване. Теоретичният анализ е насочен към осмисляне на основните конструктори – емоционалност и ценности, като персонални конструктори и на тяхното влияние върху удовлетворението от работата, живота и продуктивността. Теоретичният анализ, чрез който е очертано изследвателското поле е съсредоточен върху учителите. Разглежданите конструктори според автора са с конститутивно значение при осмислянето на оптималното функциониране и благополучие на учителите както и за ефективността при взаимодействието с учениците. Самите конструктори се разглеждат в пространството на различните теории за личността, което създава едно по-цялостно разбиране за емоционалността и ценностите. Намирам за интересен опита тези конструктори да бъдат обвързани с дейността на учителя както и с благополучието в училище, което очертава и една по-широка перспектива за осмисляне на проблемите в училище, както и за по-ясното очертаване на специфичното значение на емоционалността в процесите на взаимодействие с учениците. Представените анализи са коректни и съотнесени към съществуващите емпирични изследвания.

Бих искал да отбележа вътрешната свързаност в анализите на отделните концепти, както и задълбочения преглед на различните подходи, чрез които се осмислят. Считам за особено ценен опита емоционалността да се постави в контекста на социалните взаимодействия и удовлетворението от работата.

4. Методика на изследването

Методиката отразява основния замисъл на изследването и на концептуалното му осмисляне. Изследването е осъществено чрез два инструмента:

- „Анкета-професиограма“ за качества, необходими на учителя (модификация от Мутафова)

- Личностна скала за изследване на ценностни ориентации също във версия на Мутафова (Mutafova, 2007).

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е с обем 200 страници в основния текст, който включва 103 таблици и 3 фигури. Структурата включва въведение, литературен преглед, методология на изследването, резултати, дискусии, заключение приноси и практически приложения. Библиографията е със 139 заглавия. Самото изследване е структурирано в две части – теоретична, която представя основните концепти, около които се изгражда изследването и емпирична, която е представена от цели, задачи, хипотези, методи на изследването – количествени и качествени в контекста на формулираните хипотези. Представените анализи и изводи са представителни за усилията на докторанта и подкрепят верификацията на получените резултати.

6. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Приносите на Зои Диамантопулу са съдържателно обобщени и отговарят на проведеното изследване. Като цяло бих искал да отбележа следните положителни моменти:

- представени са задълбочени анализи на основните конструи в контекста на дейността на учителите;

- очертано е значението на емоционалността и ценностите в непосредствената дейност на учителите и тяхната ефективност и удовлетворение;

- представени са емпирично установени позитивни корелации между емоционалността и ценностите, тематизирани чрез различни променливи – удовлетвореност от живота, от работата, мъдростта, креативността, продуктивността, загрижеността за благо на другите;

- подчертано е значението на емоционалността за ефективността на взаимодействието между учители и ученици;

- установени са различия в изразите на емоционалността по измерението пол.

Считам за интересен опита да се обвърже емоционалността с аз-ефективността, разгръщането на способностите и вътрешния потенциал, което е важно не само за професионалното реализиране, но и за усъвършенстване на учителите.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Представените публикации са 3 и са изцяло в темата на дисертационния труд.

9. Лично участие на докторанта

Зои Диамантопулу е реализирала самостоятелно цялото дисертационно изследване. Текстът, получените резултати и приноси са нейно лично дело.

10. Автореферат

Авторефератът съдържа основните постановки в дисертационния труд, резултатите и техния анализ. Считаю, че е адекватен на дисертационния труд и обективно отразява теоретичните анализи и основните резултати, представени в съдържанието на изследването.

11. Лични впечатления

Бих искал да отбележа, че Зои Диамантопулу притежава задълбочени познания в изследвана област, съчетани с отговорност и с оригинален подход към емпиричното разглеждане на темата, което обогатява разбиранията върху проблемите свързани с емоционалността като персонална характеристика, засягаща удовлетворението на учителите от техния живот и работа.

12. Препоръки за бъдещо използване

Бих предложил основния текст на дисертацията да се разшири, като се използват по-разнообразни инструменти и въведат допълнителни конструкции.

Заклучение

Дисертационният труд показва, че докторантката Зои Теодорос Диамантопулу притежава задълбочени познания по темата на дисертацията. Смятам, че отговаря на условията и реда за присъждане на образователната и научната степен „доктор” по Закона за развитие на академичния състав в Република България, ППЗРАС, Правилника за развитие на академичния състав на Югозападния университет „Неофит Рилски“. След изтъкнатите аргументи, както и на цялостната положителна оценка за извършеното дисертационно изследване, предлагам на научното жури да гласува положително и да присъди образователната и научна степен „доктор” на Зои Теодорос Диамантопулу, за което давам и своя утвърдителен вот.

29.09. 2021 г.

Изготвил рецензията:
/проф. Румен Стаматов/

Становище

от проф. дпн Румен Иванов Стаматов –

Варненски свободен университет „Черноризец Храбър”

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научната степен
„доктор”

в област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки;
професионално направление 3.2. Психология

докторска програма: Педагогическа и възрастова психология

автор: Димитрула Евангелос Косина

тема: „Самооценка и самоконтрол на ученици от 7-12 години ”

1.Общо описание на представените материали

По избор от научното жури съм определен за негов член по процедурата за защита на дисертационен труд на тема „Самооценка и самоконтрол на ученици от 7-12 години ” за придобиване на образователната и научна степен „доктор” в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология, докторска програма: Педагогическа и възрастова психология. Автор на дисертационния труд е Димитрула Евангелос Косина – докторант към катедра „ Психология ” към Югозападен университет „Неофит Рилски“. Представеният от Димитрула Евангелос Косина комплект материали е на електронен носител и е в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав на Юго-западния университет. Докторантката е приложила и съответните публикации.

2. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи.

Представеното дисертационно изследване е посветено на връзките между самооценка и самоконтрол при 7-12 годишните деца и на техните отражения върху оптималното функциониране и развитие. Актуалността на темата се откроява особени силно, в контекста на изграждащата се идентичност, постижения и жизнени ориентации, както и в търсенето на пътища за преодоляването на „нездравословната самооценка“, в смисъла на М.Кернис.

3. Познаване на проблема

Димитрула Косина се опитва да постигне целта на дисертационното изследване, както и преследваните задачи със съответните методи на теоретичното и емпиричното изследване. Теоретичният анализ представя основните конструкти на изследването – самооценка и самоконтрол. Последователно са разгледани видовете самооценки, ефектите от различните самооценки върху когнитивните процеси и регулацията на поведението, самоконтрола, видовете самоконтрол с неговите специфични изрази във възрастов план

Представения анализ е задълбочен и разглежда критично съществуващите разбирания върху изследваните конструкти и техните взаимоотношения. Теоретичният анализ на самооценката очертава две дименсии на самооценката ниска и висока, което е прието като рамка за осмисляне на различните интернални и екстернални проблеми с една емпирична достоверност. Бих искал да отбележа вътрешната

консистентност на отделните анализи и на адекватността на инструментите за провеждането на изследването.

4. Методика на изследването

Методиката отразява основния замисъл на изследването и на концептуалното му осмисляне. Изследването е осъществено чрез:

-въпросника на Розенберг, оценяващ глобалната самооценка във версията на (Peneva & Stoyanova, 2011) и

-въпросника на (Karagiozov & Velichkov, във Radoslavova & Velichkov, 2005), който е версия на въпросника за оценка на контрола на Ротър.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е с обем 139 страници в основния текст, който включва 38 таблици. Структурата включва въведение, три глави, обобщение, изводи, и приноси. Библиографията е със 128 заглавия. Самото изследване е структурирано в две части – теоретична, която представя основните концепти, около които се изгражда изследването и емпирична, която е представена от цели, задачи, хипотези, инструментите на изследването, които са адекватни на формулираните хипотези. Представените анализи и изводи са представителни за усилията на докторанта и подкрепят верификацията на получените резултати.

6. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Приносите на Димитрула Косина са съдържателно обобщени и отговарят на проведеното изследване. Като цяло бих искал да отбележа следните моменти:

-представени са задълбочени анализи на изследванията върху самооценката и самоконтрола и техните влияния върху развитието при 7-12 годишните деца;

-установени са актуални тенденции на развитието на глобалната самооценка и самоконтрола при 7-12 годишните деца;

-установени са равнища на развитие на самооценката в изследваната възраст и тяхната неутралност по признака пол;

-установени са равнища на развитие на самоконтрола в изследваната възраст и тяхната неутралност също по признака пол;

-изследването не установява силна връзка между променливите самооценка и самоконтрол.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Представените публикации са 3 и са изцяло в темата на дисертационния труд.

9. Лично участие на докторанта

Димитрула Косина е реализирала самостоятелно цялото дисертационно изследване. Текстът, получените резултати и приноси са нейно лично дело.

10. Автореферат

Авторефератът съдържа основните постановки в дисертационния труд, резултатите и техния анализ. Считаю, че е адекватен на дисертационния труд и обективно отразява теоретичните анализи и основните резултати, представени в съдържанието на изследването.

11. Лични впечатления

Бих искал да отбележа, че Димитрула Косина притежава задълбочени познания в изследвана област, съчетани с отговорност и с оригинален подход към емпиричното разглеждане на темата, което обогатява разбиранията върху развитието на самооценката и самоконтрола и тяхното развитие.

12. Препоръки за бъдещо използване

Бих предложил изследването да се разшири, като се използват изследванията, които обвързват самооценката с отделните области – теорията на Сюзън Хартър, както и с теориите, които внасят съществени разграничения във видовете високи самооценки.

Заклучение

Дисертационният труд показва, че докторантката Димитрула Косина притежава задълбочени познания по темата на дисертацията. Смятам, че кандидатката отговаря на условията и реда за присъждане на образователната и научната степен „доктор” по Закона за развитие на академичния състав в

Република България, ППЗРАС, Правилника за развитие на академичния състав на Югозападния университет „Неофит Рилски“ . След изтъкнатите аргументи, както и на цялостната положителна оценка за извършеното дисертационно изследване, предлагам на научното жури да гласува положително и да присъди образователната и научна степен „доктор” на Димитрула Евангелос Косина, за което давам и своя утвърдителен вот.

29.09. 2021 г.

Изготвил становището:
/проф. Румен Стаматов/

